

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

Освітня програма Соціальна робота
Спеціальність 231 Соціальна робота
Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “31” 08. 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методи соціальної роботи
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	нормативна
Курс/семестр	2/3, 4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Дисципліна «Методи соціальної роботи» вивчається студентами спеціальності 231 «Соціальна робота» освітня програма «Соціальна робота» на другому курсі (3, 4 – семестри). Дисципліна спрямована на вивчення основних методів соціальної роботи; організації і діяльності соціальних служб, громадських організацій; особливостей міжособистісної взаємодії у колективі тощо.

Метою викладання навчальної дисципліни «Методи соціальної роботи» є ознайомити студентів з методами соціальної роботи, що спрямована на застосування їх у різних сферах соціальної роботи.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Методи соціальної роботи» є :

- Вивчити традиційні і не традиційні методи соціальної роботи;
- Ознайомити студентів з нормативно-правовою базою;
- охарактеризувати технології соціальної роботи;
- ознайомити студентів з спеціальні технології соціальної роботи;
- Обґрунтувати основні принципи, методи і форми роботи соціального працівника;
- допомогти майбутньому соціальному працівнику через розширення інформаційного поля сприяти здійсненню соціальної роботи в сільській місцевості та великому місті, в системі соціального обслуговування населення, в системі охорони здоров'я, освіти і культури, в сфері партнерства соціальних служб та благодійних і громадських організацій, в роботі з сім'єю, в роботі з молоддю, в роботі з людьми похилого віку і інвалідами, у сфері зайнятості та ін.

Компетентності

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК-8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

СК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК-19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

Програмні результати навчання

РН-1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН-6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

РН-7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

РН-11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

РН-12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

РН-20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

РН-21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Методи соціальної роботи як навчальна дисципліна. Соціологічні методи соціальної роботи	Розглянути виникнення і розвиток методології соціальної роботи. охарактеризувати методи соціальної роботи; соціологію в соціальній роботі; методи аналізу документації; соціологічне спостереження; опитування, анкета, інтерв'ю.	Опрацювати відповідні наукові джерела.
2	Організаційно-ро зпорядницькі методи соціальної роботи	Розглянути менеджмент соціальної сфери, структуру і властивості систем, напрямки розвитку менеджменту як системи знань, основні методи планування, визначення мети і засобу її досягнення, методи прийняття управлінського рішення	Опрацювати відповідні наукові джерела, поточний контроль (усне опитування, виконання індивідуальних завдань): періодичний контроль (самостійна робота, тестування, презентації доповідей), самоконтроль.

3	Психологічні методи соціальної роботи	Розглянути сутність психологічних методів соціальної роботи: моделі індивідуальної роботи з випадком; моделі соціальної роботи з групою; особливості діяльності груп в соціальній роботі і терапевтичних груп; зміст психологічного консультування в соціальній роботі.	Опрацювати відповідні наукові джерела, навести приклади психологічних методів соціальної роботи. тестування.
4	Інноваційні методи соціальної роботи	Розглянути інноваційні методи соціальної роботи: волонтерська робота, телефонне консультування, соціальна робота в спільноті, фостеринг, самокерована групова робота, мобільна соціальна робота, соціально-культурна анімація	Опрацювати відповідні наукові джерела, поточний контроль, самостійна робота (порівняйте різні наукові підходи щодо соціальної роботи в мікросоціумі), тестування, самоконтроль.
5	Поняття технологій і технології соціальної роботи	Поняття технологій соціальної роботи. Етапи соціальних технологій. Різновиди соціальних технологій. Специфіка соціальних технологій у соціальному процесі. Сутність і структура технологічного процесу.	Опрацювати відповідні наукові джерела, тестування, самоконтроль, робота над рефератами.
6	Спеціальні технології соціальної роботи.	Знати сутність основних технологій соціальної роботи: соціальна опіка і піклування, соціальне забезпечення, соціальне страхування., соціальна діагностика, експертиза і профілактика, соціальна корекція і терапія,	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на контрольні запитання; виконати практичне завдання (запропонувати проект соціального навчання в нашому місті; навести приклади посередництва і консультування в роботі

		соціальна адаптація і реабілітація, соціальне моделювання і прогнозування, соціальна освіта і навчання, соціальне посередництво і консультування, соціальне проектування.	соціальних установ; розробити рішення соціальних ситуацій з допомогою посередництва і консультування, запропонувати ідеї соціальних проектів; розробити соціальний проект, для реалізації у нашому місті)
7	Соціальна робота в сільській місцевості та великому місті	Знати соціальну інфраструктура та її вплив на сутність соціальної роботи: діяльність закладів освіти, культури, охорони здоров'я, праці і соціальної політики, соціальних служб в сільській місцевості і великому місті. Вплив рівня життя, традицій населення на запити у соціальних послугах відповідно до територіальних особливостей. Специфіка соціальної роботи у сільській місцевості. Фактори, що впливають на активізацію соціальної роботи на селі. Наукові дослідження з вивчення проблем міста — дослідження міста як соціального осередку суспільства, соціально-територіальної спільноти, середовища життєдіяльності людей. Фактори, що визначають специфіку соціальної роботи у місті.	Опрацювати відповідні наукові джерела, написати есе «Мій внесок у розвиток соціальної роботи у селі (чи місті)», тестування, самоконтроль.
8	Система соціального обслуговування населення	Знати загальну характеристику системи соціального захисту в Україні; основні напрямки діяльності Міністерства соціальної політики в Україні, особливості організаційної структури	Опрацювати відповідні наукові джерела, зобразити структурно-логічну схему роботи органів системи соціального обслуговування, дати відповіді на контрольні запитання.

		<p>системи соціального захисту населення, державних органів соціального захисту, напрямки діяльності, завдання. Функції організацій і установ щодо проведення соціальної роботи. Особливості діяльності організацій і установ щодо соціальної роботи з різними категоріями населення.</p>	
9	Соціальна робота в системі охорони здоров'я, освіти і культури	<p>Знати правові гарантії на охорону здоров'я, освіти і культури. Соціальні технології в системі охорони здоров'я в європейських країнах та США. Технології медико-соціальної роботи в Україні. Пріоритетні напрямки соціальної роботи в системі охорони здоров'я в Україні. Особливості соціальної роботи у сфері освіти: об'єкт соціальної роботи, напрямки роботи фахівців, взаємозв'язок із соціальними службами. Форми і методи соціальної роботи в дошкільних закладах і загальноосвітніх школах. Форми і методи соціальної роботи у вищих навчальних закладах. Наукові теорії щодо впливу культури на свідомість особистості і нації. Соціально-педагогічні, психологічні, соціальні особливості соціальної роботи у сфері культури. Зміст соціально-культурної анімації. Вплив культури і мистецтва на розробку нових підходів до соціальної роботи.</p>	Опрацювати відповідні наукові джерела, тестування, дати відповіді на контрольні запитання
10	Партнерство соціальних служб	Знати механізми соціальних	Опрацювати відповідні наукові джерела, тестування, дати

	<p>та благодійних і громадських організацій Механізм соціальних взаємовідносин держави і некомерційних організацій. Надання послуг. Соціальна робота на підприємстві</p>	<p>взаємовідносини держави і некомерційних організацій. Державне соціальне спонсорство. Стимулювання соціальної активності. Благодійництво і меценатство. Технології роботи благодійного фонду «Інститут раннього втручання». Технології надання послуг. Характеристика третього сектору в соціальній структурі суспільства. Історичний аспект формування традицій доброчинності в Україні. Нормативно-правові умови забезпечення функціонування третього сектору. Напрями взаємодії державних соціальних служб і некомерційних організацій. Діяльність громадських організацій і об'єднань; благодійних громадських організацій, фондів, закладів. Основні завдання і напрямки професійної роботи соціального працівника в організаціях третього сектору. Напрями діяльності соціальної служби на підприємстві. Функції соціального працівника на підприємстві. Структура і зміст роботи соціальної служби на підприємстві.</p>	<p>відповіді на контрольні запитання, виконати практичні завдання.</p>
11	<p>Соціальний захист жінок і соціальна робота</p>	<p>Знати поняття жінка і соціально-культурне середовище. Психологічні і гендерні дослідження. Вміти аналізувати правовий аспект соціального захисту жінок. Напрямки соціального захисту жінок. Програма запобігання торгівлі жінками. Діяльність</p>	<p>Опрацювати відповідні наукові джерела, тестування, дати відповіді на контрольні запитання.</p>

		державних і недержавних організацій та установ із соціальної роботи з жінками.	
12	Соціальна робота з сім'єю	Знати соціально-правовий захист сім'ї. Суть проблем сучасної сім'ї. Технології роботи з сім'єю. Напрями соціальної роботи з сім'ями. Соціальна робота з молодю сім'єю. Соціальна робота з прийомною сім'єю. Рівні технологій роботи з неблагополучною у сім'єю.	Опрацювати відповідні наукові джерела, тестування, дати відповіді на контрольні запитання.
13	Соціальна робота з людьми похилого віку. Соціальна робота з людьми з інвалідністю	Правовий захист престарілих людей. Соціальна робота з людьми похилого віку. Організації та установи Міністерства праці та соціальної політики. Територіальні центри обслуговування пенсіонерів та самотніх непрацездатних громадян і відділення соціальної допомоги вдома. Міжнародні аспекти правового захисту інвалідів. Визначення термінології. Міжнародні концепції встановлення інвалідності. Сучасні стратегії забезпечення рівних можливостей для інвалідів. Соціальний захист дітей-інвалідів. Соціальний захист інвалідів всіх вікових груп. Державне управління системою соціального захисту інвалідів. Установи соціального обслуговування інвалідів будинки-інтернати. Підприємства Українського виробничого протезного концерну "Укрпротез". Фонд	Опрацювати відповідні наукові джерела, тестування, дати відповіді на контрольні запитання

		соціального захисту інвалідів. Соціальні служби для молоді. Недержавні організації та установи інвалідів (НДО). Освіта і професійна підготовка інвалідів. Працевлаштування інвалідів.	
14.	Соціальна робота у сфері зайнятості	Знати соціальну роботу з людьми літнього і старого віку. Методи і прийоми роботи з людьми літнього і старого віку. Технології роботи з людьми літнього і старого віку. Правовий захист престарілих людей. Територіальні центри обслуговування пенсіонерів та самотніх непрацездатних громадян. Знати міжнародні аспекти правового захисту людей з інвалідів. Міжнародні концепції встановлення інвалідності. Сучасні стратегії забезпечення рівних можливостей для людей інвалідів. Правові основи соціального захисту в Україні. Соціальний захист дітей з особливими освітніми потребами. Соціальний захист людей з інвалідів усіх вікових груп. Державне управління системою соціального захисту. Недержавні організації та установи інвалідів (НДО). Соціальні технології освіти і працевлаштування інвалідів. Знати функції державної служби зайнятості. Напрями роботи і види послуг Державної служби зайнятості. Державний фонд сприяння зайнятості	Опрацювати відповідні наукові джерела, тестування, дати відповіді на контрольні запитання

	населення. Технології соціальної роботи із працевлаштування у службах зайнятості: організація оплачуваних робіт, перепідготовка незайнятих громадян, працевлаштування молоді.
--	---

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	45 (20 б. к/р)
Самостійна робота	5
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них екзамену та 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточну роботу та 5 балів – самостійну роботу.</p> <p>По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх балів множиться на ваговий коефіцієнт 5, відповідно – максимальний бал може скласти 25 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення проблеми
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 50 балів (45+5)
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>1. Ворощук О., Лемко Г. Професійна підготовка соціальних педагогів до інклюзивного навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в ЗОШ/ Гірська школа українських карпат. № 21 (2019). С. 98-102.</p> <p>2. Ворощук О. Професійна підготовка фахівців соціальної сфери за кордоном. <i>Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи</i> : тези доповідей IV всеукр. з міжнар. участю наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 19 квітня 2019 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. С. 253–255.</p> <p>3. Ворощук О., Дудник Н. Формування культури взаємовідносин у молодій сім'ї. <i>Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи</i> : тези доповідей IV</p>	

- всеукр. з міжнар. участю наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 19 квітня 2019 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. С. 44–47.
- 4.Іванова І. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг) Університет "Україна"2018. 302с.
- 5.Капська А.Й. Соціальна робота: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
- 6.Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи: Навч.посіб. – К.: МАУП, 2003. – 168 с.
7. Методи соціальної роботи/Методичні рекомендації для бакалаврів спеціальності 231 «Соціальна робота»/укладач О. Ворощук. – Івано-Франківськ, 2017.- 88 с.
- 8.Сабат, Н. В. Теорії та методи соціальної роботи [Текст]: методичні рекомендації. / Надія Володимирівна. Сабат. – Ів.-Франківськ : Вид. Третяк І.Я., 2008. – 104 с.
- 9.Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
- 10.Теорії і методи соціальної роботи [Текст] : підручник / за ред. Т.В.Семигіної., І.І.Миговича. – К. : Академвидав, 2005. – 328 с.
- 11.Технології соціальної роботи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. А. Агарков [та ін.]. - Запоріжжя : Мотор Січ, 2015. - 486 с. - Бібліогр.: с. 412-428. - 500 экз. - ISBN 978-966-2906-49-3// <https://studopedia.info/1-51522.html>
12. Кубіцький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посіб. – 3-те вид. доп. і перероб. – К.: Міленіум, 2015. – 300 с.
- 13.Соляник М. Форми та методи соціально-педагогічної підтримки сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах / М. Г. Соляник // [Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна.](#) - 2015. - Вип. 25. - С. 195-204. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_sp_2015_25_23

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Ворощук Оксана Дмитрівна
Контактна інформація викладача	+380972242092 oksana.voroshchuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
--------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ➤ Лист МОН України — До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ — Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдань пізніше встановленого терміну</p>	<p>Відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) якщо, студент виконав завдання пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно».</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час занять</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за</p>

	<p>порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhnja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhnja/. Рекомендовані платформи Coursera, Edera, Prometheus.</p>

Викладач

Ворошук О. Д.